

Muinsuskaitseamet
info@muinsuskaitseamet.ee

(digitaallkirja kuupäev) nr 3-6.1/2025/1169

Muinsuskaitseametilt kooskõlastuse küsimine (Paaslangi paisul kalade rände tagamine)

Vastaste Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) 19.02.2025 edastatud kirjale Paaslangi paisu likvideerimise osas Teie 14.03.2025 kirjaga nr 5-14/542-1. Anname teada, et RMK täpsustab enda tööde kavatsust Paaslangi paisul kalade rände tagamise osas (Lisa 1).

Paaslangi paisu ja paisjärve likvideerimise asemel planeerime paisu asendada tehiskärestikuga (kärestik-kalapääsuga), mis säilitab praegusele olukorrale sarnase veetasemete vahe ning paisjärve veepeegli. Veesisest tehiskärestikku ei käsitleta Veeseaduse alusel ehitisena, sest seda jääb edaspidiselt kujundama loodus. Selline lahendus säilitab paisu taga oleva paisjärve osa ja säilib tänane vaatepilt. Antud lahendus on ka maaomanikule sobiv ning temaga kooskõlastatud.

2012. aasta paisude inventariseerimise andmetel (Eesti Looduse Infosüsteem, kasutatud 02.04.2025) on Paaslangi paisu ala- ja ülaveetasemete vaheks mõõdetud 1,15 m, Veeseaduse § 187 lõike 7 ja § 188 lõike 3 kohaselt on veeluba kohustuslik, kui vooluveekogu looduslikku veetaset tõstetakse üle ühe meetri. Paisu omanikud ei ole paisutamisest ning kaasnevate kulude ja hooldusnõuete täitmisest huvitatud ning on RMK poole pöördunud sooviga pais likvideerida. Meie hinnangul on vajalik juba osaliselt lagunenu, vette kukkunud ning varisemisohtlike kaldasammaste likvideerimine, sest edasisel lagunemisel on oht jõesängi täiendavaks ummistuseks. Kinnistuomanike soov oli siiski säilitada teemulle ja kaldad samasuguse nõlvakalde ning kõrgusega, nagu on nad täna kaldasammaste asukohas (st vaade suures plaanis ei muutuks).

Toome välja ka selle, et Paaslangi pais ei ole ehitisena Ehitisregistrisse kantud ning seetõttu ei ole vastavalt RMK-le eraldatud looduskaitseliste rahastusmeetmele võimalik Ehitusseadustiku alusel paisu ümber ehitada ega taastada. Veskihoone peavoolukanal on juba praegusel hetkel suletud pinnasega. Veskihoone ise on ehitisena ehitisregistris.

Meie hinnangul ei mõjuta RMK tegevus mälestist tervikuna, kuna veskipais on tänases olukorras suures osas hävinenud, mille tõttu pole võimalik selle ajaloolist seisu säilitada. Küll aga saame säilitada paisutamise tulemusel tekkinud paisjärve, paisu asukohas oleva teemulde ning olemasoleva nõlva kaldenurga ning kõrguse, mis tagab tänasele olukorrale sarnase maastikupildi ja vaate, samal ajal tagades ka kalade rände ja vee-elustiku liikumisvõimalused ning kohalikele elanikele jõe ääres liikumisel ohutuse (varisemisohtlikud kaldad). Väidame, et toetame oma tegevusega kinnismälestise väärtuse säilimist tervikuna, kuna meie tegevuse tulemusel säilib praegune maastikupilt, mis vastasel juhul häviks paisu edasisel lagunemisel.

Palume Muinsuskaitseameti seisukohta paisu asendamisele veetasemete vahet säilitava tehiskärestikuga ning võimalusel kooskõlastust planeeritavatele töödele.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Annabel Runnel
veeökoloog
looduskaitseosakond

Lisad:

Lisa 1. Paaslangi (PAIS014520) paisule kärestik-kalapääsu rajamise kavatsus 09.04.2025

56833177 annabel.runnel@rmk.ee